

The background of the image is a high-angle aerial shot of a dense tropical forest. The forest is a vibrant green, with various shades of green foliage. A narrow, light-colored path or stream bed winds its way through the trees. In the upper left corner, there is a large, white, textured area that looks like clouds or mist. The overall scene is serene and natural.

NƯƠNG TỰA VÀO THIÊN NHIÊN
INTERDEPENDENCE WITH NATURE

NUÔNG TỰA VÀO THIÊN NHIÊN

INTERDEPENDENCE WITH NATURE

THÔNG TIN ÂN PHẨM

Cuốn sách ảnh "**Nương tựa vào thiên nhiên**" được chịu trách nhiệm xuất bản bởi Quỹ Rosa Luxemburg.

Biên tập: Trần Bảo Ngọc Anh, Giang Phạm

Quản lý Dự án: Trần Bảo Ngọc Anh, Philip Degenhardt

Tác giả: Giang Phạm

Cuốn sách được thực hiện với sự hỗ trợ tài chính từ Bộ Hợp tác Kinh tế và Phát triển CHLB Đức (BMZ).

Mọi nội dung trong ân phẩm này thể hiện quan điểm và ý kiến của tác giả và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Quỹ Rosa Luxemburg.

PHÁT HÀNH PHI LỢI NHUẬN BỞI

Quỹ Rosa Luxemburg, Straße der Pariser Kommune 8A, 10243 Berlin, CHLB Đức

www.rosalux.de/en/publications/books-and-pamphlets

IMPRINT

The photobook "**Interdependence with Nature**" is published by the Rosa-Luxemburg-Stiftung.

Editor: Tran Bao Ngoc Anh, Giang Pham

Project management: Tran Bao Ngoc Anh, Philip Degenhardt

Author: Giang Pham

This publication is produced with the financial support of the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ). The views expressed in this publication are those of the authors and do not necessarily reflect the views of the publishing organization, the Rosa-Luxemburg-Stiftung.

FOR FREE DELIVERIES AND DOWNLOADS

Rosa-Luxemburg-Stiftung, Straße der Pariser Kommune 8A, 10243 Berlin, Germany

www.rosalux.de/en/publications/books-and-pamphlets

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn TS. Trần Thị Lành, chị Đặng Tố Kiên, chị Nguyễn Thị Hoài Thu, cùng các anh chị em từ Viện Nghiên cứu Chính sách Sinh thái Xã hội (SPERI), Khu Bảo tồn Sinh thái Nhân văn Vùng cao (HEPA), Quỹ Rosa Luxemburg và những người nông dân tại hai tỉnh Hà Tĩnh và Quảng Bình đã giúp đỡ chúng tôi thực hiện cuốn sách ảnh này.

Our most sincere appreciation goes to Dr. Tran Thi Lanh, Ms. Dang To Kien, Ms. Nguyen Thi Hoai Thu, together with members of the Social Policy Ecology Research Institute (SPERI), Human Ecology Practical Area (HEPA), the Rosa-Luxemburg-Stiftung and our dearest local farmers in Ha Tinh and Quang Binh provinces for their support to bring this photobook into life.

Lời nói đầu

Bạn thân mến,

Cuốn sách ảnh này là tập hợp những chia sẻ đến từ các hộ dân đang thực hành nông nghiệp sinh thái tại hai tỉnh miền Trung của Việt Nam là Hà Tĩnh và Quảng Bình. Áp dụng nguyên tắc nương tựa vào “Rừng - Rẫy - Ruộng”, họ đang góp phần duy trì và phát triển một phương thức canh tác sinh thái bền vững vốn dễ chịu tổn thương từ nền nông nghiệp độc canh và việc lạm dụng phân hóa học, thuốc trừ sâu và thuốc diệt cỏ tại hệ sinh thái đất dốc ở Việt Nam. Phương thức này cũng tạo ra tác động tích cực đến quá trình biến đổi khí hậu hiện nay.

Những câu chuyện trong cuốn sách được tác giả ghi chép lại từ lời kể trực tiếp của nhân vật và từ những ngày quan sát thực tế tại địa phương. Thông qua từng câu chuyện, chúng tôi hi vọng mang lại một góc nhìn hoàn thiện hơn về nông nghiệp sinh thái, đồng thời giúp bạn tích lũy được những bài học kinh nghiệm thiết thực trên hành trình thực hành nông nghiệp của mình.

Foreword

Dear reader,

This photobook is a humble collection of personal sharings from the farmers who practice ecological farming in Ha Tinh and Quang Binh, the two provinces in Central Vietnam. Applying the principle of interdependence with the “Forest - Milpa - Rice Field” system, these farmers are maintaining and developing a sustainable ecological farming method which is vulnerable to the monoculture agriculture and the abuse of chemical fertilizers, pesticides and herbicides in the slope ecosystem in Vietnam. This farming method also brings a positive impact on climate change.

All stories in this book were documented from the characters' narrative and from the author's observations during the field trip to their farms. Through every story filled in these pages, we hope to bring you a multi-faceted perspective of ecological farming as well as practical lessons for your agricultural journey.

Mục lục | Chapters

Rừng 07 The forest

Ba giá trị cốt lõi 14 Three core values

Nước 22 The water

Cây bản địa 33 The native trees

Kiến thức và sự quyết tâm 46 Knowledge and determination

Cân bằng và đa dạng 57 Balance and diversity

Sản phẩm sinh thái 66 Ecological product

Phụng dưỡng thiên nhiên 73 Nurturing the nature

A dense forest scene featuring a variety of trees and foliage. In the foreground, there are several large trees with dark green leaves, including one with a prominent, gnarled trunk on the left. To the right, there are clusters of yellow flowers, possibly from a cassia or similar tree. The background is filled with more trees, creating a thick, layered texture of green.

RỪNG
THE FOREST

20 năm trước, nơi này toàn là đất trống, đồi trọc. Rừng bị khai thác cạn kiệt và tan hoang. Đặc biệt năm 2002 có một trận lũ lớn nhất lịch sử. Kể từ lúc đó, chúng tôi tiến hành bảo vệ rừng, không cho người ngoài vào xâm hại rừng, giữ nguyên thảm thực vật của rừng để cho rừng tự nhiên tái sinh phục hồi. Còn vùng đất trống đồi trọc thì chúng tôi ươm và trồng phủ xanh bằng cây bản địa của núi rừng Hương Sơn này, đồng thời cung cấp nguồn giống cho bà con xung quanh. Ngoài ra, ở vùng đất bằng dưới tán rừng, chúng tôi tạo ra các mô hình nông nghiệp sinh thái. Đây là các mô hình nông nghiệp sản xuất theo kiến thức bản địa của đồng bào tại địa phương, không sử dụng phân hóa học, không sử dụng thuốc trừ sâu và sử dụng cây bản địa theo truyền thống.

Từ đó là rừng phục hồi rất nhanh. Động thực vật ở dưới tán rừng chung sống hài hòa, không làm ảnh hưởng đến sự phát triển của rừng và người dân sống dưới rừng cũng có điều kiện để phát triển đời sống của mình mà không làm tổn hại đến cảnh quan và môi trường thiên nhiên.

A photograph of a dense tropical forest. A narrow, rocky path leads through the center of the frame, surrounded by a variety of lush green plants and trees. Large, broad leaves from a banana plant are prominent on the left. To the right, a large tree with thick, light-colored bark has a thick branch extending across the path. The overall scene is one of a well-preserved natural environment.

20 years ago, this place used to be a barren land. Forest was heavily exploited. In 2002, there was even the largest flood in history. Ever since, we have been protecting the forest by forbidding outsiders from intrusion and maintaining the vegetation so the natural forest could regenerate. We also nurtured and planted native trees of this Huong Son region on barren areas while providing seedlings for local people. In addition, on the flat lands under forest canopies, we created ecological agricultural farms. These are agricultural models that follow indigenous practices of local people, growing traditional native plants without using chemical fertilizers and pesticides.

Since then, the forest has recovered quickly. Animals and plants live in harmony, the development of the forest is kept intact and people living under the forest are also able to improve their lives without harming the nature.

Nếu chúng ta quan tâm thực sự, đầu tư thực sự và yêu rừng thực sự thì chắc chắn rừng sẽ phát triển rất tốt.

Ông Trần Quốc Việt, nông dân ở huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

If we truly care, truly invest and truly love the forest, then surely the forest will grow very well.

Mr. Tran Quoc Viet, farmer in Huong Son district, Ha Tinh province

BA GIÁ TRỊ CỐT LÕI
THREE CORE VALUES

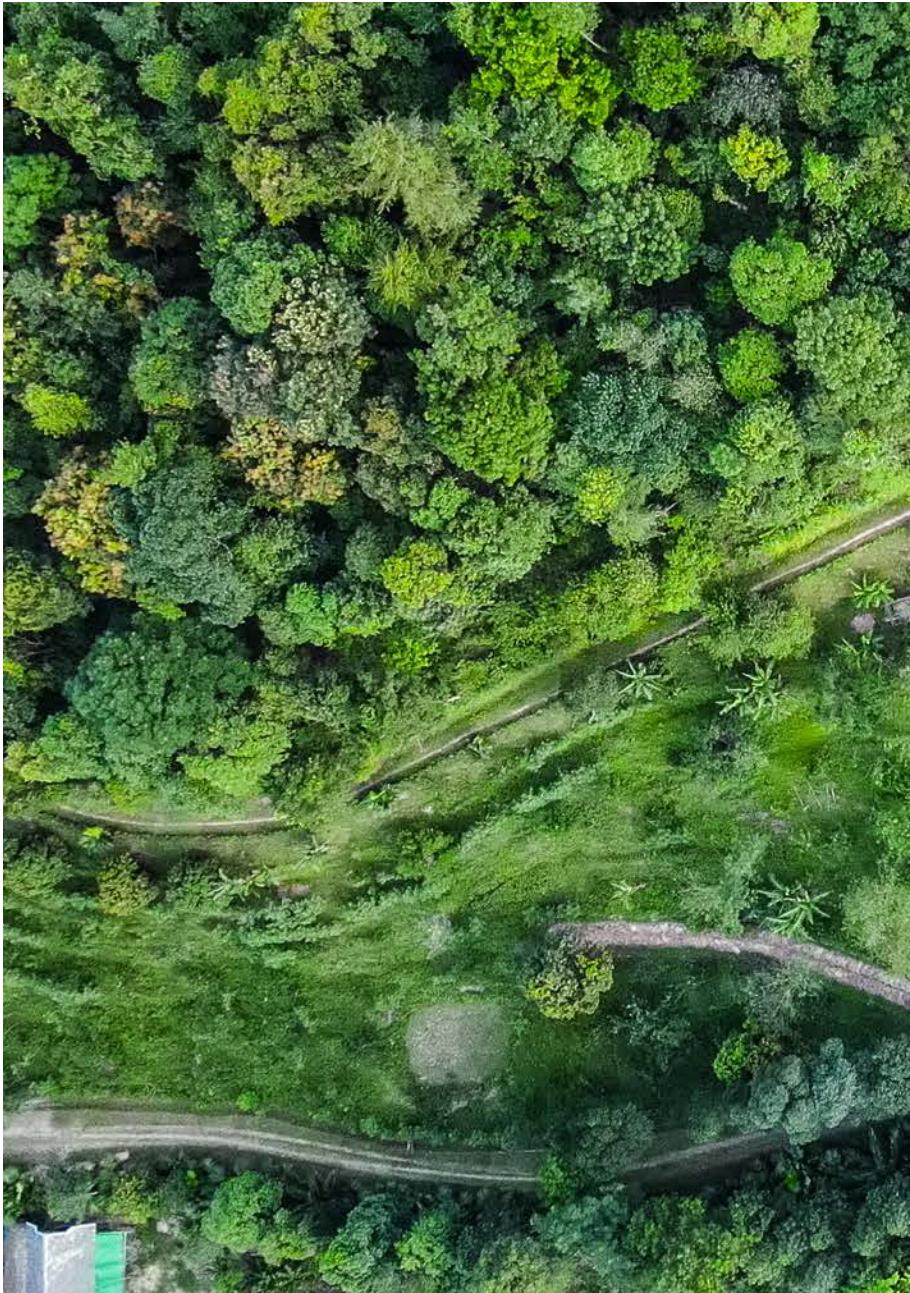

Nói đến quy hoạch nông nghiệp sinh thái, tức là nói đến quy hoạch hệ thống canh tác dựa vào ngôi nhà sinh thái. Khi đó, ta phải tập trung đến ba giá trị cốt lõi của một hệ thống. Đó là gì?

Trước hết, đó là tính đặc thù tự nhiên của vùng, của khu vực. Cái thứ hai là sự đa dạng của hệ sinh thái đó. Và cái thứ ba là tri thức bản địa của các tộc người đang sinh sống trong khu vực đấy. Mình không phá vỡ bất cứ điều kiện nào của tự nhiên mà thay vào đó, dựa vào đó để quy hoạch. Với ba giá trị cốt lõi như thế, khi quy hoạch ta phải tiến hành quan sát từ tổng thể đến chi tiết, từ xa đến gần để nhận diện sự tương tác của mặt trời, nước và gió tại nơi đây. Sau đó là nhận diện những khó khăn, thách thức cùng những điều kiện thuận lợi và cơ hội để lựa chọn phương án quy hoạch cho phù hợp.

Speaking of planning in ecological farming, it means planning a farming system based on an ecosystem. We must focus on the three core values of a system. What are they?

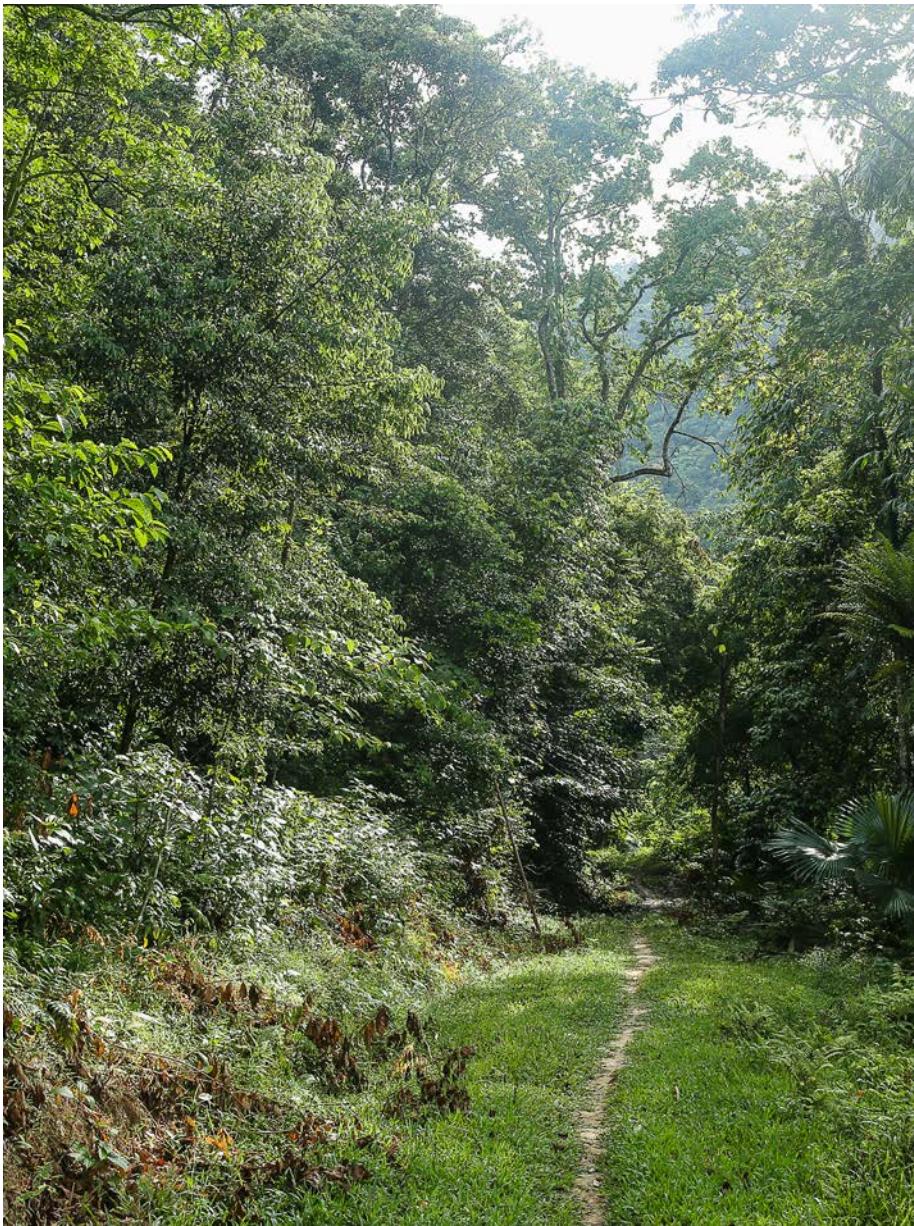
First of all, it is the natural characteristic of the region, of the area. The second value is the diversity of species. And the third one is the indigenous knowledge of local ethnic groups in that area. We rely on the current state of nature to plan instead of breaking it. Provided these core values, when planning, we have to observe from the whole to the details, from far to near to identify the interaction between the sun, water and wind here. The next step is to identify the difficulties, challenges and favorable conditions and opportunities to choose the appropriate planning option.

Một hệ thống canh tác nông nghiệp sinh thái bắt buộc phải có rừng. Từ rừng, tất cả các chất mùn, chất dinh dưỡng được tích lũy ở trong rừng được chuyển dần xuống dưới nhờ các loài vi sinh vật và nguồn nước. Cái này là tri thức của bà con đây.

Ông Lê Văn Ka, nông dân ở huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

Forest is the must-have for an ecological farming system. From the forest, all the humus and nutrients accumulated in the forest are gradually transported downwards by microorganisms and water flows. This is the indigenous knowledge.

Mr. Le Van Ka, farmer in Huong Son district, Ha Tinh province

Ông Lê Văn Ka
Mr. Le Van Ka

NƯỚC
THE WATER

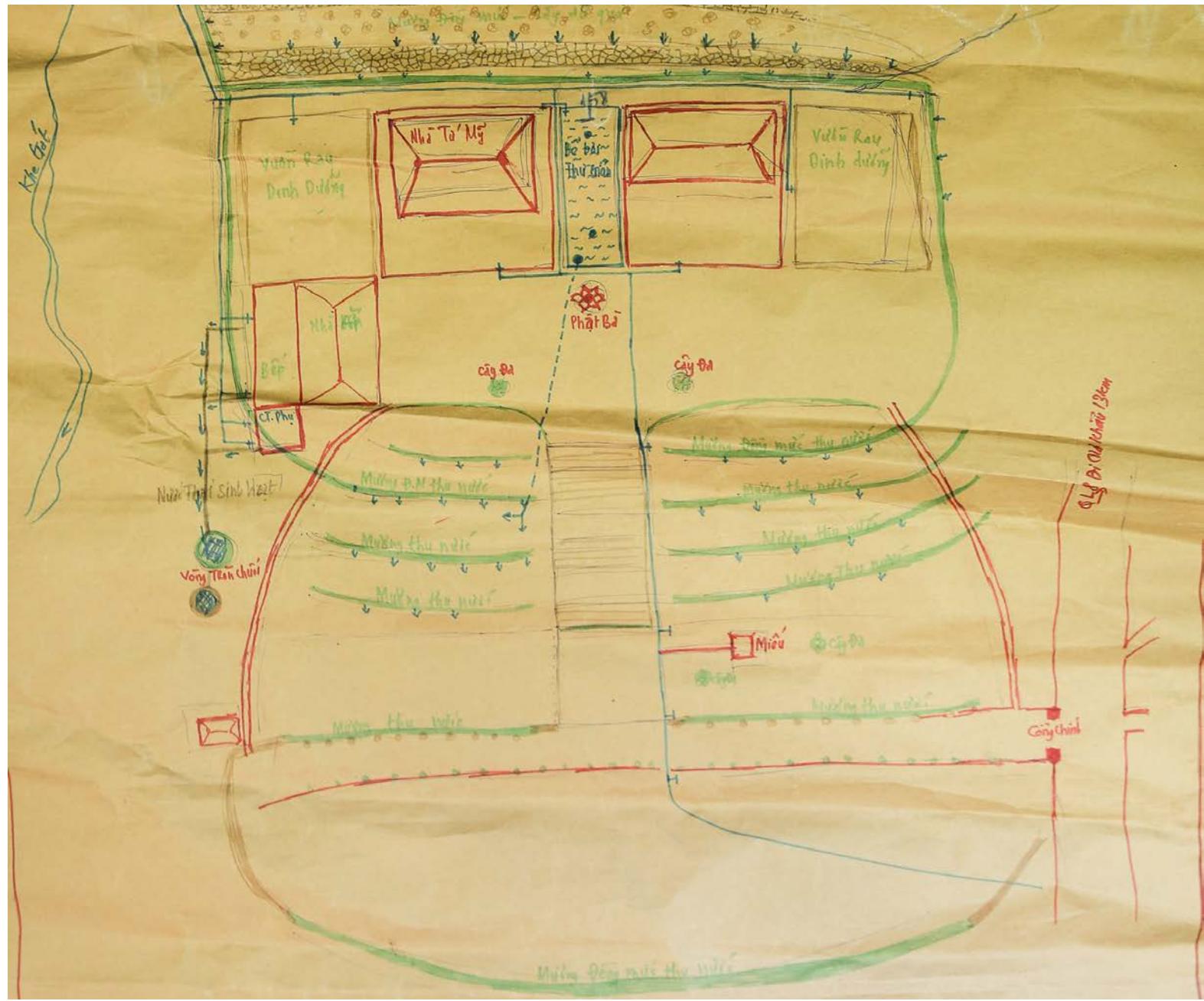

Có nước từ rừng và nước mưa này thì mình ngăn dòng, tạo mương trên cao để đón dòng chảy ngã mòn sát lở và điều tiết nước chảy từ mương cao xuống mương thấp. Nước sẽ mang theo phân mùn và các vi sinh vật xuống dưới để chảy vào hệ thống mương đồng mức (các mương chứa nước được xây trên cùng một độ cao). Nước trong mương đồng mức lưu thông qua tất cả luống vườn, ngấm vào đất rồi lại tiếp tục chảy xuống phía dưới. Chất dinh dưỡng, chất mùn ở trên cao theo nước chảy xuống và lắng đọng trong mương thì sẽ tốt cho những luống rau và làm mát phần dưới của đất canh tác, của vườn đây.

With water as well as rainwater flowing from the forest to lower levels, we separate the flow and create a ditch to prevent erosion and regulate the water flow. Water will carry humus and microorganisms on its flow into the ditch system. The water in the ditches is then evenly circulated through all the garden beds, seeping into the soil and flowing downwards afterwards. Nutrients and humus in the water will stay in the ditches. This will be good for the vegetables while cooling the lower soil in the garden.

Sơ đồ thiết kế vườn với hệ thống mương đồng mức và hình ảnh trong thực tế
The garden with its ditch system in design and in reality

Thế là mình tận dụng được tối đa cái lượng nước có sẵn của thiên nhiên ban tặng.

Anh Trần Chí Kiên, nông dân ở huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

In the end, we can make the most use of available water that nature offers.

Mr. Tran Chi Kien, farmer in Huong Son district, Ha Tinh province

CÂY BẢN ĐỊA
THE NATIVE TREES

Gió và mặt trời đều có sǎn trong tự nhiên, mình chỉ lợi dụng hướng của chúng thôi. Phải biết hướng ánh nắng mặt trời và hướng gió để phân bố cây trồng cho phù hợp, tránh được ánh nắng và gió không tốt cho cây trồng và vật nuôi. Thường trong một mô hình thì phía Tây để trồng cây lớn còn phía Đông là để trồng một số loại rau. Phía Tây trồng cây gỗ lớn để che ánh nắng về buổi chiều. Còn về phía Đông để trồng rau vì nắng của ban mai mà chiếu vô cây rau là tốt. Ở đó vườn rau gần chỗ nấu ăn nên sẽ tiết kiệm thời gian cho người phụ nữ hoặc người nấu ăn ra hái rau. Và cái tổ ong mà quay về hướng Tây thì tổ đó có rất ít ong, ảnh hưởng xấu đến lượng mật ong thu được.

Wind and sun are both available in nature, we just make use of them. We must know where the sunlight goes and where the wind blows to arrange the crops accordingly, avoiding the harsh rays and breezes which are not good for plants and animals. Usually, the west should be cultivated with big trees and the east is for vegetables. In the west, big trees will shade the afternoon sun. As for the east, morning sun is good for vegetables. Besides, the vegetable garden is also near the kitchen which saves time to get vegetables for cooking people. And the beehive that faces the west has very few bees, which negatively affects the amount of honey when harvesting.

Thùng nuôi ong
Beehives

Thời gian để mình trồng cây lâm nghiệp, làm vườn rừng rồi làm nông nghiệp sinh thái thì kéo rất dài (dẫn đến thời gian sinh lời lâu) nên mình nuôi ong vì con ong là sinh kế ngắn ngày. Trong sáu tháng là có thu nhập cho mô hình rồi. Thứ hai nữa là khi mình nuôi con ong thì biết được ong ăn gì. Ông cần đến hoa thì chúng ta phải trồng nhiều cây, nhiều loại hoa và tạo ra không gian cho ong nữa. Ông không ưa hóa chất mà ong ưa tự nhiên nên nếu muốn có ong tự nhiên mình không được dùng hóa chất, không được xịt thuốc. Nếu xịt là ong sẽ chết, ong sẽ đi. Muốn ong ở và ong về thì phải hoàn toàn giống tự nhiên.

It takes long time to grow trees, to do forest gardening, and to practice ecological farming (hence long time to get income). Therefore, I raise honeybees for a short-term livelihood. The bees can create income within six months. Secondly, when raising honeybees, we know what the bees eat. Bees need flowers so we have to plant many trees and flowers while creating spaces for bees. Bees don't like chemicals too so if we want to attract bees from nature, we can't use chemicals in the garden. As soon as there is any chemical, bees will die then leave. In order for bees to stay and return, everything must be completely natural.

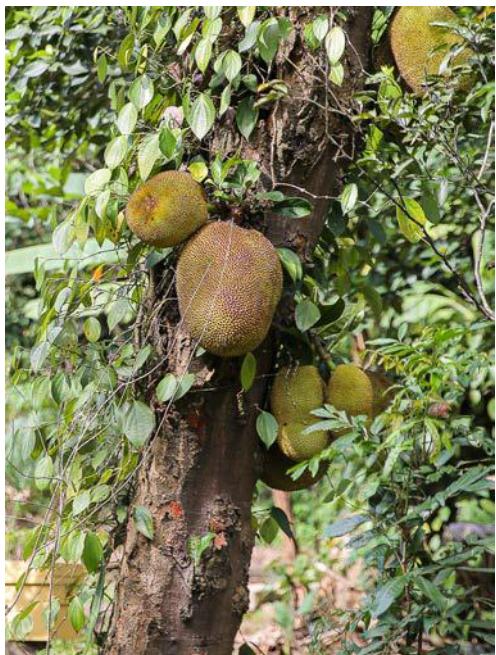
Trước 2017, vườn của tôi là vườn keo, hoàn toàn keo. Sau này bị bão nên mất hết, tôi không trồng cây keo mà quyết định trồng cây bản địa. Bởi vì nếu cây bưởi nghiêng ngả thì còn có cây cam. Cây cam nghiêng thì còn cây chuối, cây thanh long. Chúng mà ngã tiếp thì còn cây được liệu dưới tán rừng. Còn cây keo sập xuống thì mất hết vì nó là độc canh. Bão về là trắng tay. Cây bản địa thì mang lại giá trị về nhiều mặt. Nó chịu được nắng, mưa, gió và chống chịu được với côn trùng. Hơn nữa khi trồng cây được liệu thì có sẵn thuốc Nam trong vườn mỗi khi đau ốm.

Ông Nguyễn Đức Sư, nông dân ở huyện Tuyên Hóa, tỉnh Quảng Bình

Before 2017, my garden was completely acacia. After being hit by a storm which costed me everything, I decided to leave acacia for native trees. Because if the pomelo tree is down, there is still the orange tree. If the orange tree falls then the banana and the dragon fruit ones still stays. If they all fall, there are still undergrowth medicinal plants. On the contrary, if the acacia tree falls, I will lose everything because it is a monoculture. Nothing left after a storm. Native trees have many values. They can withstand the sun, rain, wind and insects. Moreover, native undergrowth medicinal plants are ever-ready valuable remedies when we are sick.

Mr. Nguyen Duc Su, farmer in Tuyen Hoa district, Quang Binh province

Ông Nguyễn Đức Sư
Mr. Nguyen Duc Su

A photograph of an elderly man with a warm smile, standing amidst large green banana leaves. He is wearing a light green button-down shirt. The background is filled with dense tropical foliage, including several bunches of green bananas hanging from a tree to the left.

KIẾN THỨC VÀ SỰ QUYẾT TÂM
KNOWLEDGE AND DETERMINATION

Ở vùng này thì rừng bị tàn phá hết, chỉ toàn là keo và bạch đàn thôi. Trồng keo thì gần như không trồng thêm được cái gì. Keo thì ảnh hưởng gây khô đất, khô nước; họ thu hoạch xong rồi cũng phá bỏ đi. Để làm thành cái vườn thì phải là một quá trình dài. Quan trọng là ở mình, là có kiến thức trong tư tưởng. Thứ hai nữa là cái quyết tâm chịu khó. Không quyết tâm thì cũng không thể làm được. Ngày nay chỉ cần tiền là sẽ có máy móc chứ trước đây có tiền thì máy cũng không có, mình phải làm thủ công hết.

In this area, the forest was completely destroyed, only acacia and eucalyptus left. Planting acacia means almost nothing else can be planted. These trees dry the soil and water before being cut down when harvesting. It is a long process to grow a garden. Therefore it depends on you. First, you need knowledge in your mind. The second to have is the hardworking mentality. If you are not persistent, you cannot succeed. Nowadays, you can just use money to have a machine work for you but in the old days, even when you had money, you couldn't find any machine. You had to do everything with your hands.

Bác trồng chủ yếu là tiêu với mít thôi. Tiêu bám vào thân cây mít thì mình vừa thu hái được quả mít vừa thu hái được tiêu. Giữa các hàng, xen các bờ mương thì mình trồng xen dứa chẳng hạn, để còn có nguồn thu. Vùng nào mà cây mít chưa khép tán thì mình trồng cây cam, cây chanh, cây khoai,...

I grow mainly pepper and jackfruit. By growing pepper on trunks of jackfruit trees, I can harvest both. Between rows and ditches, I can grow pineapple, for example, to have an extra income. In open areas outside the canopy of the jackfruit trees, I can plant orange, lemon, potato, etc.

Nước đây, bác nhờ cái giếng khoan mới tồn tại được cái vườn, chứ không có giếng là mùa nắng cây cối chết hết, không còn cái gì. Phân thì bác đi nhặt. Có cái xe cái xěng, thế là đi xúc lá xác phân ngoài vườn ngoài chuồng của con cháu ngoài làng ấy mang về đây. Cây lạc ở đây người ta thu hoạch xong thì vứt thân cây đi. Mình thì thu về để tấp ủ xung quanh các loại cây. Cây lạc là tốt cho đất lắm. Một ngày mình đi thu gần một chục gánh là đơn giản. Mình mang về cứ ủ dày ở đây, đến hết năm thì xong, hai năm sau lại ủ tiếp.

In terms of water, thanks to the well, the garden can exist. Without the well, plants would be dead in the dry season. I also collect droppings. I have a cart and a shovel to collect leaves and droppings from the farm of other villagers. For the peanut trees, here people throw their remains away after harvesting. I collect them to pile up around the trees. The remains of a peanut tree are good for the soil. Collecting nearly ten loads per day is a simple task for me. I keep the pile until the end of the year when the compost is finished. I restart the process every two years.

Táp ủ là một khâu quan trọng. Thứ nhất là để giữ độ ẩm của đất, thứ hai là hạn chế cỏ dại, thứ ba là sau khi nó phân hủy nó là nguồn phân cung cấp cho đất nhiều chất dinh dưỡng rất quan trọng. Riêng vườn bác đây thì không bao giờ bác bỏ một tí lân hay đậm nào cả.

Piling is an important step. First is to keep the soil moisturized, second is to limit weeds and third is to decompose into the soil a source of fertilizer that provides many important nutrients. In my own garden, I never use any chemicals.

Vườn tiêu này khoảng 4 năm qua chỉ có một vài cây chết vì mưa quá nhiều thôi.

Ông Hoàng Văn Phước và vợ, nông dân ở huyện Lâm Trạch, tỉnh Quảng Bình

For the past 4 years, there are only a few trees dead by excessive rain.

Mr. Hoang Van Phuoc and his wife, farmers in Lam Trach district, Quang Binh province

A close-up photograph of a frog camouflaged among a pile of dry, brown leaves. The frog's body shape and coloration closely mimic the texture and tone of the surrounding foliage, making it nearly impossible to distinguish from the background.

CÂN BẰNG VÀ ĐA DẠNG
BALANCE AND DIVERSITY

Vườn của mình là ngôi nhà của rất nhiều loài sinh sống trên này như cào cào này, ốc sên này, ếch nhái này. Có những loài như giun hay để trong lúc đào hang chúng sẽ giúp cày xới, giúp cho mình đỡ việc hơn. Ban ngày thì chúng chui xuống dưới đất nhưng ban đêm chúng chui lên ăn uống đi lại, hoạt động rất thoải mái.

My garden is the home to many species such as locusts, snails, frogs, etc. Species like worms or crickets, they help me plow the soil while digging their roads, hence less work for me. They sleep underground during the day but coming out at nighttime to feed themselves.

Các loại quả như cam, bưởi thì người ta hay bọc bằng túi nilon (để ngăn côn trùng ăn quả). Mỗi quả một túi nilon thì một cây 100 quả là 100 túi, một vườn 100 cây thì lượng rác rất là lớn. Riêng ở vườn của mình, khi đưa được vườn về cân bằng thì quả vẫn ra nhiều và đẹp, sâu ít đi và không cần phải bọc nilon nữa. Quả sẽ hưởng thụ đầy đủ năng lượng từ bên ngoài môi trường, tạo ra chất diệp lục để nuôi dưỡng quả. Còn nếu mình bọc quả bằng túi nilon thì các chất dinh dưỡng bị ngăn cản. Túi nilon còn rất là độc nữa. Trong vườn vẫn có một số quả bị ăn nhưng mình dùng quả đó nuôi vi sinh vật trong vườn.

Fruits such as oranges and pomelos are often wrapped in plastic bags (to prevent insects from eating the fruit). For each fruit, there is a plastic bag. A tree of 100 fruits needs 100 bags, a garden of 100 trees hence makes a huge amount of trash. In my own garden, when the garden is balanced, the fruits are still abundant and beautiful. They are less wormy and no longer in need of plastic wrap. The fruit will fully absorb outer energy. This creates chlorophyl and nourish the fruit. But if I wrap the fruit with plastic bags, it will prevent that process. The plastic is very toxic too. Although there are still some wormy fruits, they are to feed all creatures in my garden.

Cân bằng trong vườn phải nhờ vào rất nhiều yếu tố. Thứ nhất là cây cối phải đa dạng, thậm chí là đa dạng các loại cỏ. Thứ hai là trong vườn mình tuyệt đối không dùng hóa chất. Khi mình dùng hóa chất thì mình lại giết chết các loại sinh vật và vi sinh vật. Mình diệt hết chúng đi thì không có hiện tượng con này ăn con kia, sự cân bằng trong vườn vì thế cũng mất theo.

The balance in the garden is due to many factors. First, the plants must be diverse, even the grass. And absolutely no chemicals in the garden. When we pour chemicals into the garden, we will kill all kinds of microorganisms. Then there is no more foodchain and the ecosystem in our garden will lose its balance.

Mình phải quan sát qua rất nhiều năm. Nếu không có thời gian để quan sát lâu dài cũng không thể hiểu hết được vườn của mình.

Chị Mai Thị Thúy Huyền,
nông dân ở huyện Tuyên
Hóa, tỉnh Quảng Bình

We must observe our garden over years. If we do not have time to observe, it is impossible to fully understand our garden.

Ms. Mai Thi Thuy Huyen,
farmer in Tuyen Hoa district,
Quang Binh province

SẢN PHẨM SINH THÁI
ECOLOGICAL PRODUCT

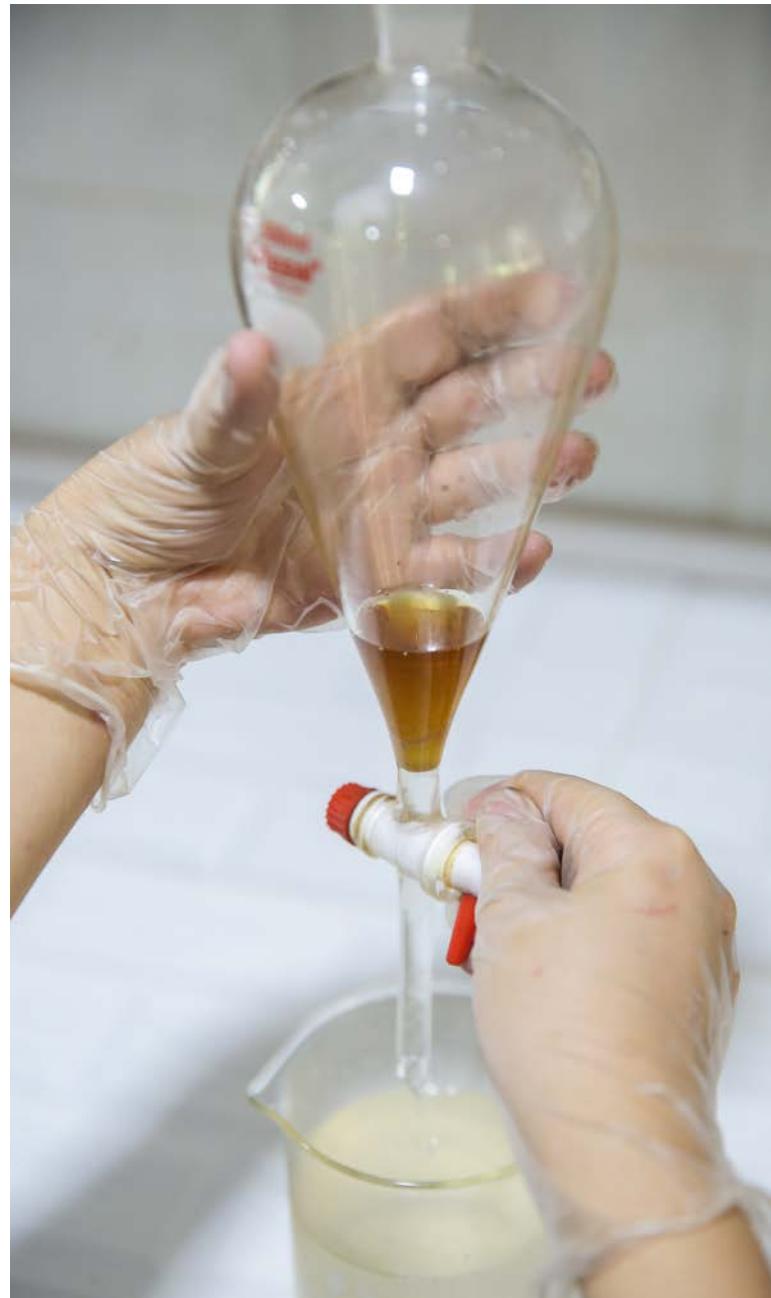
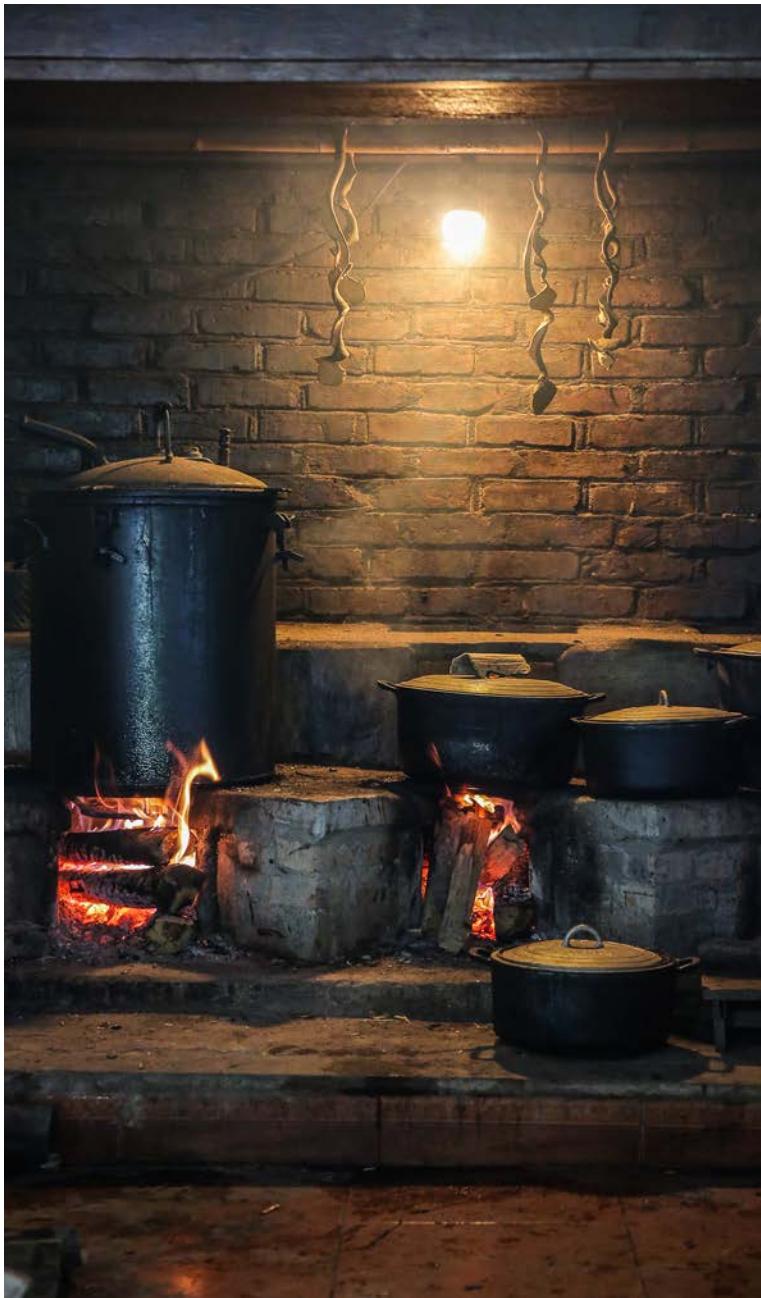

Ngoài quan sát sự đa dạng trong tự nhiên thì mình cũng phải suy nghĩ mình có thể làm gì nữa. Có thể là mình không hiện thực hóa được hoàn toàn những nghiên cứu nhưng mà mình cần phải thử nghiệm. Mình cần phải làm sao để chắc chắn rằng vòng tròn sản phẩm sinh thái của mình sẽ không tạo ra rác và thân thiện với mảnh vườn của mình.

Besides observing the diversity in nature, we also have to think about what else we can do. Though I might not be able to turn all researches into reality, it worths experimenting. I need to make sure that my eco-product circle will not create waste and stay friendly to my garden.

Trong tự nhiên là không có gì thừa hết, ví dụ là loài hoa cút lợn. Mọi người xem đó là cỏ dại nhưng qua cái lăng kính của sản phẩm sinh thái thì mình lại xem đó là một bài thuốc rất là quý và là nguồn nguyên liệu để mình thu hái. Mình có thể dùng cây cút lợn chiết tinh dầu, sử dụng cho người viêm xoang rất tốt. Thứ hai là mình có thể sử dụng để làm dịch chiết cho dầu gội. Còn lại là cái bã của nó lại là một cái nguồn phân hữu cơ dồi dào cho đất. Mình có thể tấp ủ trực tiếp lên những luống đất để trồng trot chẳng hạn. Sau một thời gian bã sẽ tự hoai mục và trở thành phân hữu cơ. Cái vòng tròn sản phẩm này không tạo ra rác, đầu vào nguyên liệu của sản phẩm này thì nó sẽ là đầu ra của cái quy trình trước.

In nature, there's nothing in excess. For example, the billygoat weed flower is considered useless by everyone. But through the lens of an ecological product, I consider it a valuable remedy and a source of raw materials to collect. I can extract good essential oils from these billygoat weeds. In terms of medicine, it can be used to cure sinusitis effectively. Secondly, this extract can be made into shampoo. Besides, its remaining residue is a rich source of organic fertilizer for the soil. I can directly pile the residue upon the soil during preparation. The extracted residue will decompose quickly into good organic fertilizer. So it's trash-free, the circle itself won't create garbage. The output of the previous product will become the input of the next one.

Trong một hệ sinh thái thì không có loài thừa, chỉ có cái con mắt nhìn của con người mới thừa thôi.
Chỉ có cái tác ý của con người mới thừa thôi.

Chị Lê Thị Hằng, nông dân ở huyện Huong Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

In an ecosystem, there's nothing in excess, only under the human eye is. Only human intention is excessive.

Ms. Le Thi Hang, farmer in Huong Son district, Ha Tinh province

PHỤNG DƯỠNG THIÊN NHIÊN
NURTURING THE NATURE

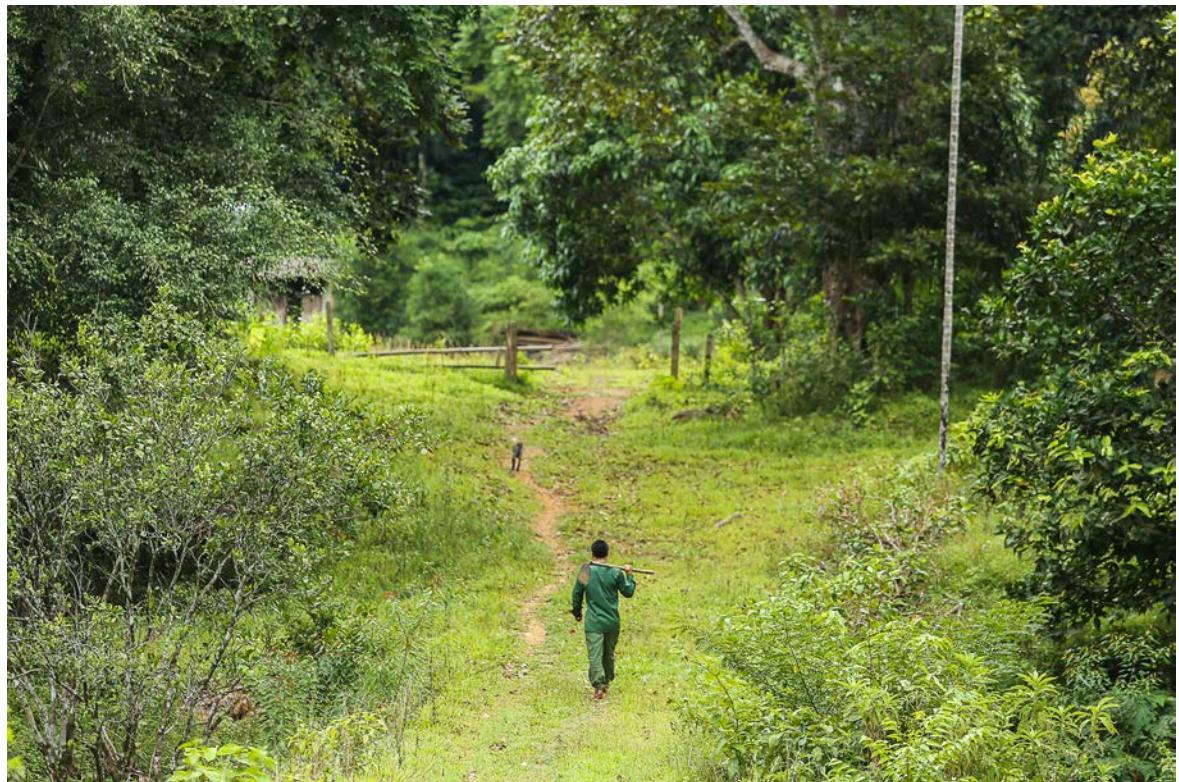
Tất nhiên khi làm công việc này thì mình phải thực sự là yêu thiên nhiên. Yêu thiên nhiên là yêu cái sự nông nghiệp sinh thái này và làm các sản phẩm sạch sẽ, trước hết là để cho mình sau đó chia sẻ với những người xung quanh. Có yêu thiên nhiên và yêu cuộc sống thì người ta mới làm được. Còn nếu như người ta không yêu thì người ta không có làm được đâu.

To do this work, certainly, we have to be really in love with nature. Loving nature is loving ecological farming to make clean products, first for yourself and then for those around you to use. Only people who cherish nature and love this life can do such work. Otherwise, they cannot.

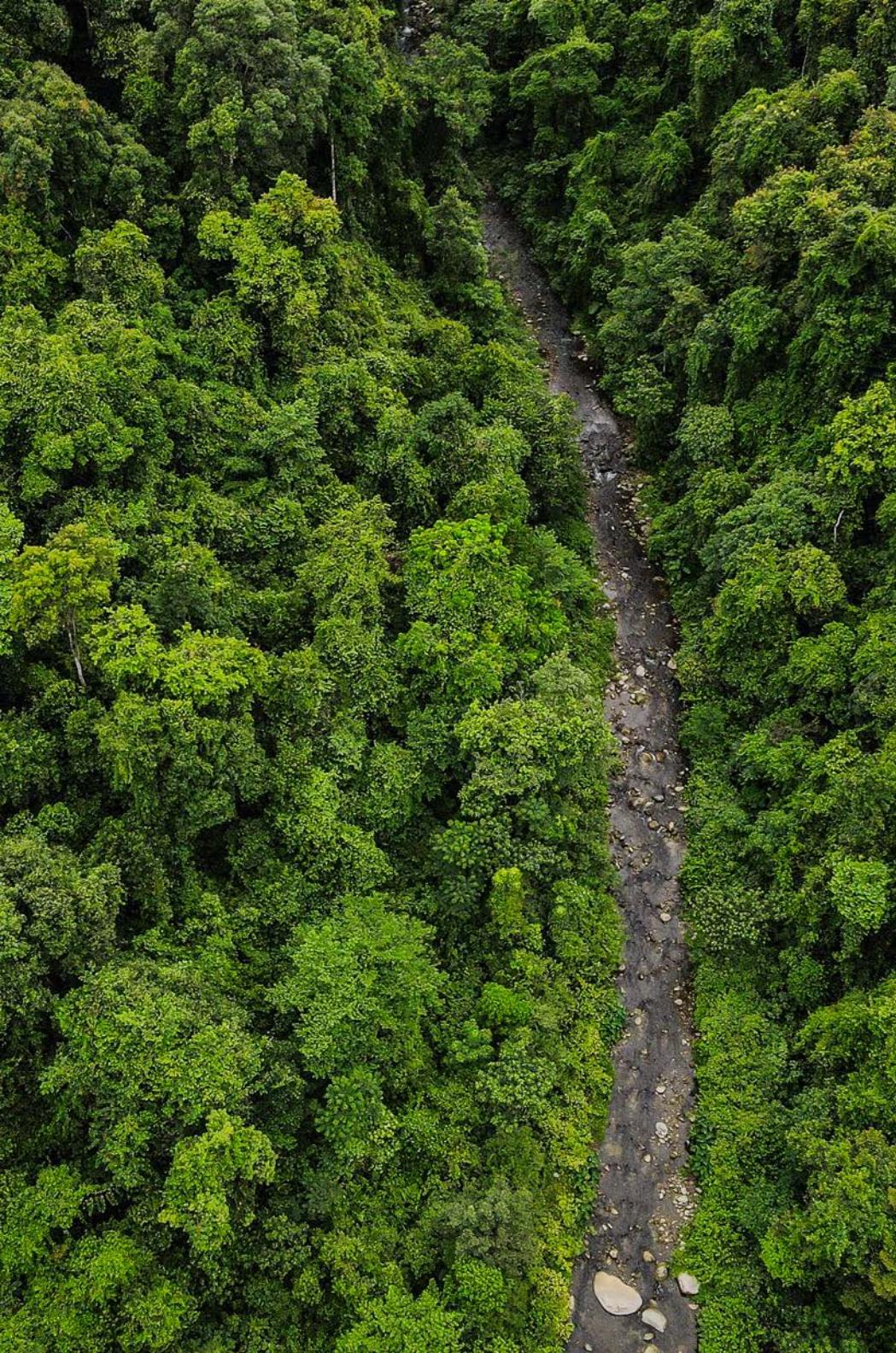

Nông nghiệp sinh thái, thực ra mà nói là mình giữ được cái sự bình thường của tự nhiên, của hệ sinh thái. Mà hệ sinh thái thì có rừng này, có các cái loại vi sinh vật, có muông thú và cây cỏ. Mình vừa làm nông nghiệp vừa nương tựa vào hệ sinh thái đó.

Ecological farming, in fact, is to maintain the normality of nature and the ecosystem. In an ecosystem, there are forest, all kinds of microorganisms, animals and plants. We grow our farms in that ecosystem while being interdependent on it at the same time.

Nếu chúng ta yêu thiên nhiên, chúng ta phải có tư duy làm việc một cách thận trọng để hạn chế tác động đến thiên nhiên. Thứ hai nữa là cung cấp những gì mà thiên nhiên cần. Rừng thì cần cây, đất thì cần sạch sẽ, không bị hóa chất độc hại. Mình hạn chế tác động đến đất và rừng, trồng thêm cây và bón phân hữu cơ là mình đang phụng dưỡng đất, phụng dưỡng rừng. Thông qua phụng dưỡng đất và rừng thì mình đang phụng dưỡng không khí vì nguồn rừng giàu selenit thụ không khí độc hại và cho chúng ta nguồn không khí sạch sẽ. Đất sạch, rừng sạch thì nguồn nước ngầm cũng sẽ sạch. Chúng ta sẽ có nước sạch để sử dụng. Còn nếu như chúng ta đổ hóa chất, nước thải độc hại thì chúng ta đang làm chết cây cỏ, làm chết vi sinh vật và làm ô nhiễm nguồn nước. Sau này chúng ta lại dùng nguồn nước đó để uống là đang hại chính mình.

If we love nature, we must be very careful to limit the impacts on it. Then we have to provide what nature needs. Forest needs trees while soil needs to be clean and free from toxic chemicals. We are nurturing the soil and the forest by limiting negative impacts on them, planting more trees and using organic fertilizers. By taking care of the land and the forest, we are taking care of the air because a rich forest will absorb toxic air and provide us the clean one. If the land and the forest are clean, the groundwater will also be clean. We will have clean water to use. If we use chemicals, we are killing plants and microorganisms while polluting water sources. When drinking that water afterwards, we are harming ourselves.

Vì vậy phụng dưỡng thiên nhiên chính là phụng dưỡng chính mình. Mình làm nông nghiệp sinh thái chính là mình đang phụng dưỡng thiên nhiên.

Anh Trần Đình Khánh, nông dân ở huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh

Therefore, taking care of nature is taking care of ourselves. Doing ecological farming is also nurturing the nature.

Mr. Tran Dinh Khanh, farmer in Huong Son district, Ha Tinh province

Về tác giả

Giang Phạm là một phóng viên ảnh đang sinh sống tại Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam. Giang có bằng Cử nhân ngành Quan hệ Quốc tế và bằng Thạc sĩ ngành Báo chí, Truyền thông và Toàn cầu hóa tại Đan Mạch và Đức. Làm việc trong lĩnh vực ảnh tư liệu, báo chí và phát triển trên khắp Việt Nam và Châu Âu từ năm 2011, Giang tin vào tác động của hình ảnh trong việc gợi mở trong suy nghĩ và thay đổi nhận thức của người xem. Anh đề cao giá trị của hình ảnh như một phương tiện sáng tạo để kể chuyện. Những câu chuyện mà Giang Phạm đã kể bao gồm nhiều chủ đề từ phát triển giáo dục của thanh thiếu niên, nâng quyền cho phụ nữ đến những câu chuyện con người tại địa phương.

About the author

Giang Pham is a photojournalist based in Ho Chi Minh City, Vietnam. He has a BA in International Relations and a MA in Journalism, Media and Globalization from Denmark and Germany. Having worked in documentary photography, journalism and development across Vietnam and Europe since 2011, Giang believes in the impact of images in evoking thoughts and changing viewers' perceptions. He appreciates the value of images as a creative medium to tell stories. The stories he tells come from various topics ranging from youth education, women's empowerment to life of local people.

Sách ảnh được thực hiện trong khuôn khổ Dự án “So sánh các kết quả sinh thái và sinh kế của các mô hình phát triển nông nghiệp” nhờ sự giúp đỡ của Viện Nghiên cứu Chính sách Sinh thái Xã hội (SPERI), Khu Bảo tồn Sinh thái Nhân văn Vùng cao (HEPA), các nông dân địa phương triển khai mô hình nông nghiệp sinh thái tại tỉnh Quảng Bình, Hà Tĩnh, với sự hỗ trợ tài chính của Bộ Hợp tác Kinh tế và Phát triển CHLB Đức (BMZ) thông qua Văn phòng Đại diện Quỹ Rosa Luxemburg khu vực Đông Nam Á tại Hà Nội.

This photobook is conducted under the “Comparative the Ecological and Livelihood Outcomes of Models of Agricultural Development” project, with the support of the Social Policy Ecology Research Institute (SPERI), Human Ecology Practical Area (HEPA), the local farmers implementing the ecological farming in Quang Binh, Ha Tinh provinces, and funded by the Federal Ministry of Economic Cooperation and Development (BMZ) via the Hanoi office of the Rosa-Luxemburg-Stiftung in Southeast Asia.

©2022 Rosa-Luxemburg-Stiftung